

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a dr. Bősze László ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti lakos felperesnek, - a dr. Tuza Béla ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alatti lakos alperes ellen ajándék visszakövetelése iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2007. november hó 23. napján kelt 16.P.20.924/2006/38. sorszámú ítélete ellen az alperes által 39. sorszám alatt előterjesztett és 40. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és az alperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 314.200,-(Háromszáztizennégyezer-kettőszáz) Ft-ra **leszállítja**, míg a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 45.800,-(Negyvenötezer-nyolcszáz) Ft-ra **felemeli**.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 120.000,- (Egyszázhuszezer) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy az alperes 3.800,-(Háromezer-nyolcszáz) Ft fellebbezési eljárási illeték visszatérítésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

Az 1928-ban született felperes az alperes édesapja. A korábban egymással kapcsolatot nem tartó felek közt 1998. után jó viszony alakult ki. Annak érdekében, hogy a család újra egyesüljön, az alperes családjával együtt a felperes lakóhelyére, szomszédságába költözzön, a felperes 2002. január 16-án ajándékozási szerződéssel az alperesnek jutatta a saját családi házas ingatlana mellett található **település 1, ... helyrajzi számú** telekingatlant az azon álló garázsfelépítménnyel együtt. Az ajándék értékét a szerződésben 2.000.000,-Ft-ban határozták meg szemben annak magasabb, valós forgalmi értékével. Úgy tervezték, hogy a telken

lakóházat építenek, ahová beköltöznek, az alperes a felperes felesége által üzemeltetett üzletben fog dolgozni, férje pedig eddigi tevékenységét folytatja új lakóhelyükön. 2005. őszére a tervezett lakóház elkészült. Oda azonban az alperes és családja nem költözött be, ugyanis időközben a peres felek kapcsolata megromlott, mivel az alperes és családja úgy érezte, hogy a felperes állandó segítségnyújtásával őket irányítja, döntéseikbe beleszól. Az alperes 2006. március 28-án a perbeni ingatlant 16.500.000,-Ft-os vételáron harmadik személynek értékesítette. A vételárból a telek és a garázs értéke összesen 5.236.140,-Ft.

A felperes módosított keresetében 5.236.140,-Ft és ennek 2006. április 25-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatának megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy a feltevés, amelyre alapítottan az ingatlant az alperesnek ajándékozta, véglegesen megghiúsult, ezért az alperes az ajándék helyébe lépett érték visszafizetésére köteles. A feltevést abban jelölte meg, hogy az alperes az ő közvetlen szomszédságába fog költözni, mellette lesz amikor gondozásra és segítségre szorul.

Az alperes a kereset elutasítását kérte hivatkozással arra, hogy a felperes feltételt az ajándékozási szerződés megkötése során nem támasztott, így azt sem, hogy betegségében ápolja, gondozza. Az ajándékozással célja csupán az volt, hogy az alperest az elmulasztott szülő-gyermek kapcsolatért kárpótolja. Állította továbbá, hogy kapcsolatuk a felperes magatartása miatt romlott meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a módosított kereseti kérelemnek megfelelően marasztalta az alperest. A perben felmerült bizonyítékokat mérlegelve megállapította, hogy a felperes azzal az alperes által is ismert feltevessel ajándékozta az ingatlant az alperesnek, hogy az családjával együtt **település 1-re**, a szomszédságába költözik, a család újra egyesül. Mivel azonban a felek kapcsolata megromlott, az ingatlant az alperes értékesítette, a feltevés véglegesen megghiúsult. Ennek következtében az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes alappal igényelheti az ajándék helyébe lépett értéket figyelemmel arra is, hogy felperesi oldalon olyan felróható magatartás nem volt megállapítható, amely a feltevés megghiúsulását okozta volna. Kiemelte, hogy az értékesítést követően az alperes maga sem vitatta, hogy az ajándékba kapott ingatlan értékével elszámolni köteles a felperes felé. Ennek mértékét a perben beszerzett, és a felek által sem vitatott ingatlanforgalmi szakértői vélemény alapján állapította meg. Késedelmi kamat megfizetésére a keresetlevél benyújtásától kezdődően kötelezte az alperest a Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását kérte a kereseti kérelem elutasítása mellett, míg másodlagosan hatályon kívül helyezését megalapozatlanság miatt. Fellebbezésének indoklásában hivatkozott arra, hogy a felperesi állításokból következően ajándékozási szerződés létrejöttét az elsőfokú bíróság meg sem állapíthatta volna, hiszen amennyiben elfogadjuk, hogy tartást, gondozást várt ellenszolgáltatásként, úgy a szerződés már ingyenesnek nem minősül. Ezzel együtt kiemelte, hogy a szerződésben semmiféle utalás nincs az ajándékozó elvárására,

feltevésére, s olyan adat sem merült fel, hogy a szerződéskötéskor - amikor hivatkozása szerint az alperes nem is volt jelen - a felperes állítása szerinti feltevés elhangzott volna. A felperes reményei ugyanakkor nem azonosíthatók az ajándék visszakövetelését megalapozó feltevéssel. Elemezte a meghallgatott tanúk vallomásait, s ezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy olyan tanút nem hallgatott meg az elsőfokú bíróság az eljárás során, akinek tudomása lett volna a szerződéskötés időpontjában történekről és magáról a szerződéskötésről, a tanúk tehát csak a felperestől szerezhetek információkat. Mindezeket összegezve úgy ítélte meg, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének a feltevés fennállta tekintetében nem tudott eleget tenni, az elsőfokú bíróságnak ezért a keresetet el kellett volna utasítania. Hivatkozott arra is, hogy a perbeli ajándék - a felperes vagyoni viszonyaira figyelemmel - szokásos mértékűnek tekintendő, így a helyébe lépett érték a Ptk. 582. § (5) bekezdése alapján vissza sem követelhető. Állította továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást parttalan módon folytatta. nem tájékoztatta a feleket a rájuk háruló bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének következményeiről, mely eljárási szabálysértés a hatályon kívül helyezést indokolja.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet indokainál fogva történő helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és ítélete a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek is minden tekintetben megfelel. Kiemelte, hogy valamennyi perben meghallgatott tanú vallomásából és a peres felek személyes nyilatkozataiból is megállapítható a felperes ítéletben is rögzített feltevése, amiről az alperes tudomással bírt. Meghiúsulásának ugyanakkor nem a felperes felróható magatartása volt az oka. A tanúvallomásokból azt is megállapíthatónak látta, hogy az ajándékozáshoz a feltevés hiányában nem került volna sor. Az alperesi fellebbezés kapcsán álláspontja az volt, hogy az alperes nem választja szét a feltétel és a feltevés jogi kategóriáját. Nem vitatta ekörben, hogy a szerződés az ajándékozás feltételül kikötést nem tartalmaz, ennek hiánya azonban nem eredményezi, hogy az ajándékozót ne vezette volna feltevés az ajándékozáshoz, amelyet a megajándékozott ismerhetett. A feltevésről ugyanis a megajándékozott nem csak a szerződés megkötésének időpontjában szerezhet tudomást, hanem azt megelőzően is, ettől az nem válik érvénytelenné. Erre nézve pedig az elsőfokú bíróság bizonyítást folytatott le, melyből megállapította az alperes tudomásszerzését. Hivatkozott arra is, hogy a nyújtott ajándék szokásos mértékűnek nem tekinthető még abban az esetben sem, ha a felperes jómódú. A másodlagos fellebbezési kérelemmel kapcsolatban arra utalt, hogy az elsőfokú bíróság több alkalommal felhívta az alperest bizonyítási indítványainak előterjesztésére, melynek az nem tett eleget, ezzel szemben a felperes állításait bizonyította, ezért az elsőfokú bíróság ítélete minden tekintetben megalapozott.

A fellebbezés **alaptalan.**

I.

Az ítéletábrának az alperesi fellebbezés kapcsán elsődlegesen a hivatkozott eljárási szabálysértést kellett vizsgálnia. Ennek körében megállapítható, hogy a perben bizonyításra kizárólag a feltevés megléte, annak tartalma, alperes általi ismerete, valamint mindezek sikeres igazolása esetén a feltevés meghíúsulásában való felperesi felróhatóság szorult, figyelemmel arra, hogy az ajándékozási szerződés létrejötte az elsőfokú eljárás során nem volt vitatott, mint ahogy az ingatlan időközbeni eladása sem. A felsorolt, perben vitatott tények közül a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az ajándékozás feltevésre alapítottn történt, a feltevés milyen tartalmú volt, és hogy erről az alperes tudott. Mindezek sikeres igazolása után szintén a felperes kötelezettsége volt az ajándék helyébe lépett érték nagyságának bizonyítása. A bizonyítandó tényekről a felperest ugyanakkor szükségtelen volt tájékoztatni, mert már a per 2006. szeptember 11-i, illetőleg 2007. május 23-i tárgyalásain előterjesztette e körben releváns bizonyítási indítványait az addig igazolt tényekhez, a per állásához képest. Az alperest kizárólag abban az állításában terhelte bizonyítási kötelezettség, hogy a felek közti kapcsolat megromlása kizárólag a felperesnek volt felróható. Ennek igazolására azonban csak a feltevés tényének és alperes általi ismeretének bizonyítása után kerülhetett sor. Indítványát erre nézve az alperes - hivatkozását követően - haladéktalanul elő is terjesztette, a bíróság pedig a meghallgatni kért tanúkat megidézte. Miután további tények az eljárásban bizonyításra nem szorultak, e körben az elsőfokú bíróságnak tájékoztatási kötelezettsége sem volt, bizonyításra a feleket már nem kellett felhívnia. Eljárási szabálysértést tehát az elsőfokú bíróság a fellebbezésben hivatkozott körben nem követett el, az ítélet hatályon kívül helyezése nem indokolt.

II.

Az ügy érdemét vizsgálva az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezés kapcsán az ítéletábra álláspontja a következő:

A Ptk. 579. § (1) bekezdése az ajándékozó számára kötelezettséget állapít meg, mely abban áll, hogy saját vagyona rovására köteles a megajándékozottnak vagyoni előnyt juttatni. Az ajándékozási jogviszony befejezetté válásához az is szükséges, hogy a másik fél a neki szánt juttatást elfogadja. Az ezen aktussal létrejött szerződés viszont az ingyenesség mellett is feltételez a megajándékozottnal szemben bizonyos jogilag is értékelendő elvárásokat, amelyek nem teljesülése esetén a Ptk. 582. §-a értelmében helye lehet az ajándék visszakövetelésének. Ilyennek minősül az e törvényhely (3) bekezdésében szabályozott feltevés meghíúsulása. A feltevés tehát olyan jogilag releváns elvárást jelent, amely még nem éri el azt a szintet, hogy a szerződés ettől visszterhessé váljon. A Ptk. 582. § (3) bekezdésében foglalt visszakövetelés lehetőségével kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság 76. számú állásfoglalása ad részletes iránymutatást. Kiemeli, hogy az ajándék alapjául szolgáló feltevés végleges meghíúsulása miatt csak akkor követelhető vissza a juttatás, ha az ajándékozás összes körülményeire kiterjedő vizsgálódás alapján az állapítható meg, hogy valamely lényeges körülményre vonatkozó feltevés indította az ajándékozót az

ajándékozásra és e feltevés nélkül kétséget kizáróan az ügyletre nem került volna sor. A feltevés ajándékozaskori meglétét és annak végleges megghiúsulását illetően a bírósági gyakorlat egyértelmű abban, hogy az ajándék visszakövetelésére e jogcímen akkor kerülhet sor, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó kifejezetten, vagy legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította. Nem szükséges tehát, hogy a feltevést - feltételként kezelve - a szerződésben feltüntessék, vagy a szerződéskötéskor az elhangozzék a felek között. Elengedő, ha arról már a szerződéskötést megelőzően tudomást szerez a megajándékozott. Az elsőfokú bíróság által - helyesen - megállapított tényállás szerinti elvárás, melyet a tanúvallomások egyértelműen és egybehangzóan bizonyítanak, nem teszi a szerződést visszterhessé, csupán megvalósítja a fent kifejtett jogilag releváns feltevést. Ez abban állt, hogy a felperes a felek (apa és lánya) közt korábban hiányzó kapcsolatot szorossá tegye, egymás közvetlen szomszédságában éljenek, ezzel családi viszonyuk erősödjön. A peradatok kétséget kizáróan alátámasztják, hogy a kifejtett feltevésről az alperes tudott, azt a felperes többször hangoztatta az ő jelenlétében is. A megajándékozott előtt tehát nem lehetett kétséges, hogy az ingyenes juttatásra a családi kapcsolat egymás szomszédságába költözéssel történő erősítése érdekében került sor, a szerződés megkötésére a felperest ez indította. Az alperesnek e tudomását igazolja az is, hogy az ingatlan eladását követően az ajándékozási szerződés szerinti értéket vissza kívánta fizetni a felperesnek. Az idős felperes számára a feltevés lényeges, fontos körülményekre vonatkozott, melyek nélkül az ajándékozásra nyilvánvalóan nem került volna sor. A megállapított, alperes által is ismert feltevés mellett jött létre a szerződés a felek között, ezért a hivatkozott 582. § (3) bekezdésének alkalmazása szempontjából tehát helye volt az ajándék visszakövetelésének.

Az alperesi fellebbezés kapcsán azonban ki kell térni arra, hogy az ajándék visszakövetelésének joga nem korlátlan. A jogszabály konkrétan nem nevesíti, azonban a PK. 76. számú állásfoglalás V. pontja szerint nem követelhető vissza az ajándék, illetőleg a helyébe lépett érték, ha az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés megghiúsulását az ajándékozó felróható magatartása okozta. Az elsőfokú bíróság az alperes indítványára erre nézve tanúbizonyítást folytatott le, s ebből a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegeléssel azt a következtetést vont le, hogy az alperes ekörben állításait bizonyítani nem tudta, a felek viszonyának megromlásához nem kizárólag a felperes magatartása vezetett. Ez tehát nem adhatott alapot a kereset elutasítására.

A most hivatkozott PK. 76. számú állásfoglalás V. pontjában szereplőn kívül a Ptk. 582. §-ában három olyan további esetet nevesít, mely a visszakövetelésnek gátat szab. Ezek egyike az alperes által hivatkozott, (5) bekezdés szerinti szokásos mértékű ajándék. Kétségtelen tény, hogy a szokásos mérték meghatározása bírói mérlegelés körébe tartozik, azonban ennek megítélésénél a közfelfogásnak is szerepe van. A törvényalkotó célja az ítéltábla álláspontja szerint e jogszabályhely megalkotásával nem a perbeli mértékű ajándék visszakövetelhetőségének

megakadályozása volt, hanem a ténylegesen, közfelfogás szerint is csekély mértékűnek minősülő ajándéké. Az 5.000.000,-Ft-ot meghaladó értékű telekingatlan ilyennek akkor

sem tekinthető, ha a felperes egyébként jómódú. Ez sem képezhette tehát akadályát az ajándék helyébe lépett érték visszakövetelésének, melynek mértékét - a felek által sem vitatottan - az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg szakértői bizonyítás útján.

A fentiekből következően a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében annak mindenben helyes indokai alapján hagyta helyben, ugyanakkor a felmerült elsőfokú eljárási illeték viseléséről való téves rendelkezés miatt szükséges volt az ítélet részbeni megváltoztatása. Az eredetileg előterjesztett kereseti kérelem pertárgyértékéhez igazodó elsőfokú eljárási illeték az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján 360.000,-Ft. A felperes a módosított kereseti kérelem szerinti pertárgyértékben lett pernyertes, mely 5.236.140,-Ft. Az ehhez kapcsolódó elsőfokú peres eljárási illeték 314.200,-Ft helyesen, melynek viselésére a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az e körben pervesztes alperes köteles. A fennmaradó rész illetékét ugyanakkor a felperesnek kell viselnie, amely 45.800,-Ft. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú ítélet az illetékviselési arányokat nem a pernyertesség-peresztesség arányának megfelelően határozta meg, tekintetben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint.

A másodfokú eljárásban pervesztes alperest az ítélőtábla a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával a felperesi oldalon felmerült perköltségek viselésére kötelezte, mely a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (6) bekezdése alapján - a kifejtett munkával arányosan - megállapított ügyvédi munkadíjat tartalmazza.

Megállapította ugyanakkor, hogy az alperes 3.800,-Ft fellebbezési eljárási illeték visszatérítésére jogosult az Itv. 79. § (1) bekezdése, valamint 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján figyelemmel arra, hogy a fellebbezési pertárgyértékhez igazodó másodfokú eljárási illeték az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint 314.200,-Ft, ezzel szemben az alperes fellebbezésén 318.000,-Ft illetéket rótt le.

S z e g e d, 2008. június hó 30. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Kiss Gabriella sk.	Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró